

Un arquebisbe sense mercè

De la fredor d'Omella a l'empatia de Novell, les visites episcopals als presos polítics són un termòmetre de l'actitud dels membres de la Tarraconense

Omella a la missa de la Mercè. | Arquebistat de Barcelona

Barcelona celebra la festivitat de la Mercè aquest dijous. Per l'Església és també festa assenyalada. La verge és patrona de les persones privades de llibertat i alguns bisbes solen celebrar missa en centres penitenciaris. Els presos polítics catalans viuran també aquest dia en els centres de reclusió on es troben. La presidenta Carme Forcadell a la presó de Mas d'Enric, al Catllar, a Tarragona. Dolors Bassa es troba al mòdul de dones de Puig de les Basses, a Girona. Oriol Junqueras, Raül Romeva, Jordi Sánchez, Jordi Cuixart, Joaquim Forn, Josep Rull i Jordi Turull són a Lledoners, a Sant Joan de Vilatorrada.

Hi ha un mandat evangèlic que obliga a visitar els presos. Però no sembla que tots els responsables eclesiàstics el segueixin. La fredor i la distància envers els presos polítics és la característica principal d'una part de l'Església catalana. Un fet que ha obert una ferida entre alguns prelats i les famílies dels dirigents sobiranistes condemnats per la justícia espanyola. En aquest sentit, l'actitud del cardenal arquebisbe de Barcelona, Juan José Omella, ha estat especialment feridora per a molts familiars. La seva decisió de no visitar els presos ha sorprès especialment, ja que el prelat és considerat un home hàbil i dúctil, a qui no agrada deixar enemics a l'esquena.

Des de l'arquebisbat de Barcelona s'explica així el fet de no haver visitat els presos: "El senyor cardenal no ha visitat cap centre penitenciar fora del territori que comprèn l'arxidiòcesi de Barcelona. Per respecte i coordinació entre germans en l'episcopat, el senyor cardenal no ha fet cap visita a centres penitenciaris d'altres diòcesis". És aquest comportament el que ha accentuat la

tensió entre l'arquebisbe i el gruix del sobiranisme.

(<https://www.naciodigital.cat/noticia/208865/bisbes/catalans/irriten/fidels/silenci/amb/presos/elogis/al/rei/emerit>)

[noticia]208865[/noticia]

Omella és alhora president de la Conferència Episcopal Espanyola (CEE) i, de facto, és el principal líder de l'Església catalana. Dins de l'episcopat espanyol se l'ha considerat sempre un home de línia moderada, discrepant del nucli més conservador que poden representar prelats com el cardenal de València, Antonio Cañizares.

Però des de l'inici del seu mandat a Barcelona, la seva relació amb les institucions catalanes ha estat envoltada per la desconfiança. L'octubre del 2017 va suposar la seva ruptura amb Carles Puigdemont, que va arribar a penjar-li el telèfon en el transcurs d'una trucada telefònica en què, segons el president català, Omella es va mostrar molt bel·ligerant i exigia la suspensió de la DUI.

Planellas sí que hi va anar

L'actitud d'Omella xoca bastant amb la de l'arquebisbe de Tarragona, Joan Planellas, que és alhora president de la Conferència Tarraconense que aplega els tretze bisbes catalans (deu de titulars i tres d'auxiliars). Amb motiu de la festa de la Mercè, cada any l'arquebisbe de Tarragona presideix la missa a la presó de Mas d'Enric, al Catllar. En acabar la celebració, si hi ha cap pres que vol mantenir una conversa amb ell ho pot fer. Aquell dia, Planellas va mantenir una llarga conversa amb Forcadell.

L'arxidiòcesi de Barcelona diu que Omella no visita els presos perquè no són a la seva diòcesi, però el de Tarragona ha anat a Lledoners

Planellas també ha visitat Lledoners i ha parlat amb diversos presos, malgrat que la presó pertany al bisbat de Vic. L'arquebisbe de Tarragona és considerat un home de perfil obert i pensament catalanista. De fet, el seu predecessor, Jaume Pujol, ja va visitar Forcadell en més d'una ocasió durant el 2018.

L'arquebisbe Pujol, avui emèrit, és membre de l'Opus Dei i va arribar a l'arxidiòcesi caracteritzat com a conservador. Però va ser dels prelats més enèrgics a l'hora de mostrar rebuig pels empresonaments. Pujol sempre va explicar que va sortir molt impactat de la trobada amb Forcadell, el novembre del 2018.

Vic, visites nombroses

L'actitud dels bisbes envers els presos no sempre té a veure amb un posicionament ideològic determinat. No és gaire proper als presos polítics el bisbe de Vic, Romà Casanova -un prelat pietista que va arribar a la seu vigatana amb l'empenta del cardenal Ricard Maria Carles-, ha visitat la presó de Lledoners diverses vegades aquests darrers anys (per Nadal, per la Mare de Déu de la Mercè i amb motiu d'altres activitats pastorals), i s'ha trobat amb els presos.

Des del bisbat expliquen que, a més, el delegat de pastoral penitenciària és qui té la cura pastoral de manera habitual a la presó de Lledoners, i també es troba amb els dirigents polítics i els atén.

Vives: evitar conflictes diplomàtics

Un cas particular és el del bisbe d'Urgell, Joan-Enric Vives, alineat amb posicions considerades "progressistes" i catalanistes, sempre dins dels canons eclesiàstics. Segons fonts de la Tarraconense, la seva posició és difícil, ja que Vives és copríncep d'Andorra i tots els seus moviments s'han de valorar en funció de cap d'estat. El bisbe no ha visitat els presos perquè això generaria un conflicte amb la diplomàcia espanyola.

Novell, a Estremera

Un dels bisbes més sensibles amb la situació dels presos ha estat el titular de Solsona, Xavier Novell. Considerat ortodox en matèria doctrinal, Novell ha estat sempre agosarat a l'hora de defensar el dret d'autodeterminació. Abans que els presos polítics tornessin a Catalunya, va anar a Estremera per visitar Joaquim Forn, però no el van deixar entrar perquè, segons es va dir, no s'havia tramitat correctament la petició.

Novell ha visitat els presos a Lledoners. En el moment en què van fer vaga de fam, el bisbat de Solsona va fer un dejuni solidari. En més d'una ocasió s'ha mostrat en contra de la presó contra els líders independentistes.

Pel que fa a la resta de bisbes, han visitat els presos respectius els que en tenen en la seva diòcesi, com el titular de Girona, Francesc Pardo, que ha visitat Dolors Bassa al Puig de les Basses. El bisbe de Tortosa, el valencià Enrique Benavent, ha visitat els pares de Carme Forcadell, que és de Xerta.

La resta han optat per deixar fer els titulars de cada diòcesi amb centre penitenciari. És el cas dels bisbes de Lleida, Salvador Giménez, de Terrassa, Josep Àngel Saiz, o de Sant Feliu de Llobregat, Agustí Cortés. El bisbat de Sant Feliu explica que Cortés sí que visita tant els interns de les presons ubicades al territori de la diòcesi de Sant Feliu de Llobregat com els voluntaris que treballen a la pastoral penitenciària.

Però el cas dels bisbes de petita diòcesi té poc a veure amb el de Barcelona, que és arquebisbe i cardenal i que, pel pes de la seva seu, simbolitza el poder eclesial. Pel que fa a Juan José Omella, la mercè haurà d'esperar.